

ingediend op **1743** (2022-2023) – Nr. 1
7 juni 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Veerle Geerinckx,
Maaïke De Rudder en Katja Verheyen

tot wijziging van het decreet van 26 april 2019
houdende de oprichting van een afstammingscentrum
en een DNA-databank

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Met dit voorstel van decreet worden een aantal wijzigingen aangebracht in het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van het afstammingscentrum en een DNA-databank. Daarmee willen de indieners een aantal knelpunten in de regelgeving verhelpen die al meermaals door het Afstammingscentrum werden gesignaleerd.

Op basis van het huidige artikel 17 kunnen alleen stalen die door een medewerker van het Afstammingscentrum werden afgenomen, worden gebruikt om een DNA-profiel op te maken. DNA-stalen die gebruikers al elders hebben laten afnemen of DNA-profielen die in het buitenland werden opgesteld (bijvoorbeeld door het Nederlandse expertisecentrum Fiom), kunnen op dit moment niet worden gebruikt. Dit voorstel van decreet heeft tot doel die beperking op te heffen. Het centrum voor menselijke erfelijkheid dat het DNA-onderzoek uitvoert in het kader van de samenwerking met het Afstammingscentrum, kan op basis van de eigen professionaliteit en deontologie oordelen of bepaalde stalen of profielen bruikbaar zijn. Zo kunnen DNA-profielen die in het buitenland door andere verwantschapsdatabanken zijn opgesteld, in de databank van het centrum voor menselijke erfelijkheid worden opgenomen als de geanalyseerde DNA-merkers overeenstemmen met die van het centrum voor menselijke erfelijkheid.

Het huidige artikel 17 van het decreet bepaalt verder dat ieder DNA-staal dat onder toezicht door een medewerker van het Afstammingscentrum wordt afgenomen, een uniek identificatienummer krijgt, dat wordt opgeslagen in een beveiligde databank bij het Afstammingscentrum. Die databank bestaat uit verschillende registers met onderverdelingen naargelang van de specifieke doelgroep. Het bijhouden van drie aparte registers blijkt in de praktijk irrelevant en soms ook contraproductief, zoals het houden van aparte registers voor geadopteerden en voor vondelingen. Vondelingen worden immers vaak ook geadopteerd. Daarom wordt voorgesteld om de aparte registers op te heffen en één gezamenlijk register voor de registratie van alle DNA-stalen te behouden.

Artikel 30 van het decreet wordt vervangen om een wettelijke basis te creëren op basis waarvan het Afstammingscentrum toegang kan krijgen tot het Rijksregister. Een van de belangrijkste opdrachten van het Afstammingscentrum is de begeleiding van zijn gebruikers bij zoek- en afstammingsvragen (artikel 4, 2°). Die gebruikers zijn vaak geadopteerden, donorkinderen, vondelingen, metissen van de kolonisatie of personen die "sous X" geboren zijn, en die op zoek zijn naar hun ouders, grootouders, broers, zussen of andere familieleden, of andersom. Het Afstammingscentrum beschikt over de gegevens van zijn gebruikers, maar niet van de personen naar wie ze op zoek gaan. Vandaag gaan vele uren verloren met het zoeken naar personen, adressen, overlijdensberichten enzovoort via sociale media of via andere niet-officiële bronnen. Opdat het Afstammingscentrum zijn decretale opdracht met betrekking tot de ondersteuning van individuele zoek- en afstammingsvragen succesvol kan uitvoeren, is het van belang dat het toegang krijgt tot de relevante gegevens die over die gezochte personen zijn opgenomen in het Rijksregister.

De raadpleging van het Rijksregister houdt de verwerking van persoonsgegevens in. Daarom moeten volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State met betrekking tot de toepassing van artikel 22 van de Grondwet de essentiële elementen van de beoogde verwerking van persoonsgegevens expliciet in een norm worden opgenomen. Die essentiële elementen ontbreken in het huidige artikel 30. Zo zijn de categorieën van de personen van wie er gegevens

worden verwerkt, de categorieën van de verwerkte gegevens, de categorieën van personen die toegang krijgen tot de gegevens en de bewaartermijn van de gegevens onvoldoende gespecificeerd. Die elementen worden nu expliciet in het nieuwe artikel 30 opgenomen. Ook de zin die bepaalt dat de gebruiker vóór de verwerking van zijn gegevens een uitdrukkelijke en geïnformeerde toestemming moet verlenen, wordt opgeheven. De rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens is hier het algemeen belang conform artikel 6, 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, en niet de toestemming van de betrokkene.

Tot slot wordt in artikel 32 ook het Rijksarchief toegevoegd aan de instanties waaraan het Afstammingscentrum persoonsgegevens van zijn gebruikers kan doorgeven of waarmee het die kan uitwisselen onder de voorwaarden, vermeld in het eerste lid van dat artikel. De samenwerking met het Rijksarchief loopt in de praktijk heel goed. Voor de rechtszekerheid is het wenselijk dat die instantie expliciet in het decreet wordt vermeld.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

De beperking waardoor het Afstammingscentrum en het centrum voor menselijke erfelijkheid alleen aan de slag kunnen gaan met een DNA-staal dat onder toezicht van een medewerker van het Afstammingscentrum is afgenomen, wordt opgeheven.

Ook de bepaling dat de beveiligde databank bij het Afstammingscentrum per doelgroep aparte registers bevat, wordt opgeheven.

Artikel 3

Het nieuwe artikel 30 bevat de essentiële elementen voor de verwerking van persoonsgegevens door het Afstammingscentrum. Die essentiële elementen zijn:

- 1° de nagestreefde doeleinden van de gegevensverwerking;
- 2° de categorieën van personen die bij de beoogde verwerking betrokken zijn;
- 3° de categorieën van de verwerkte gegevens;
- 4° de categorieën van personen die toegang tot de gegevens zullen krijgen;
- 5° de bewaartermijn van de gegevens.

De persoonsgegevens die het Afstammingscentrum kan verwerken en die beschikbaar zijn in het Rijksregister, worden daarbij opgedeeld in vijf categorieën:

- 1° identificatiegegevens, waaronder onder meer worden begrepen: de voornamen, de achternaam, het pseudoniem, en, als het om iemand gaat die niet de Belgische nationaliteit heeft, het eventuele dossiernummer dat de Dienst Vreemdelingenzaken heeft toegekend en andere identiteitsgegevens die nodig zijn om die persoon te identificeren;
- 2° persoonlijke kenmerken, waaronder de geboorteplaats en -datum, het geslacht met eventueel een referentie aan de gerechtelijke beslissing die, wat het geslacht betreft, een rechtzetting van de geboorteakte met zich meegebracht heeft, de nationaliteit, het land en de plaats van herkomst;
- 3° familiale en afstammingsgegevens: de burgerlijke staat, de samenstelling van het gezin, de vermelding van ascendenten in de eerste graad, de vermelding van de afstammelingen in de rechtstreekse, dalende lijn in de eerste graad, en de voornamen, de achternaam, de geboorteplaats en -datum, de nationaliteit en het adres van elk kind;

- 4° contactgegevens: daaronder wordt de hoofdverblijfplaats verstaan;
5° gegevens over het overlijden: de plaats en datum van overlijden, de vermelding van verklaringen over de begraafplaatsen en de lijkbezorging, bepaald bij de wet, het decreet of de ordonnantie.

De bewaartermijn van de gegevens wordt vastgelegd op twintig jaar. Het doel daarvan is het indekken van de mogelijke buitencontractuele aansprakelijkheid van de medewerkers van het Afstammingscentrum. Artikel 2262bis, §2, van het Burgerlijk Wetboek bepaalt een verjaringstermijn van vijf jaar na het ontdekken van de schade tot uiterlijk twintig jaar na de dag die volgt op de dag waarop het feit waardoor de schade is veroorzaakt, zich heeft voorgedaan. Als er binnen die termijn van twintig jaar een geschil zou ontstaan over de onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens, bijvoorbeeld door een niet-geoorloofde raadpleging van het Rijksregister, kan het Afstammingscentrum op die manier aantonen dat de verwerking rechtmatig gebeurde binnen de decretale opdracht van het centrum. Om die reden mag er vóór het aflopen van die termijn van twintig jaar ook niet worden ingegaan op de vraag van een gebruiker om zijn gegevens te wissen, omdat dan niet langer kan worden bewezen waarom de verwanten van die persoon in het Rijksregister werden opgezocht.

De tweede paragraaf biedt een bijkomende rechtsgrond voor het Afstammingscentrum om bij elke instantie die daarover beschikt, alle informatie en alle stukken of persoonsgegevens op te vragen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van zijn opdrachten.

Artikel 4

Met dit artikel wordt het Rijksarchief toegevoegd aan de instanties waaraan het Afstammingscentrum persoonsgegevens van zijn gebruikers kan doorgeven of waarmee het die kan uitwisselen, onder de voorwaarden, vermeld in artikel 32, eerste lid, van het decreet.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Veerle GEERINCKX
Maaïke DE RUDDER
Katja VERHEYEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 17 van het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“Aan elk DNA-staal wordt een uniek identificatienummer toegekend.”.

Art. 3. Artikel 30 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 30. §1. Het afstammingscentrum verwerkt persoonsgegevens van zijn gebruikers die zoek- en afstammingsvragen over hun verwanten hebben, en van die verwanten, op voorwaarde dat die gegevens noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 4, eerste lid, 2°. Het verwerkt de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° persoonlijke kenmerken;
- 3° familiale en afstammingsgegevens;
- 4° contactgegevens;
- 5° gegevens over het overlijden.

De trajectbegeleiders van het afstammingscentrum en de betrokkenen hebben toegang tot de gegevens, vermeld in het eerste lid.

§2. Het afstammingscentrum is gerechtigd om bij elke instantie die daarover beschikt, alle informatie, stukken of persoonsgegevens op te vragen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 4.

§3. De persoonsgegevens kunnen worden doorgegeven aan derden op verzoek van de betrokkene of voor zover het delen van die persoonsgegevens noodzakelijk is in het kader van het opvragen van informatie bij een instantie.

§4. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, worden gedurende een termijn van maximaal twintig jaar bewaard.”.

Art. 4. Aan artikel 32, derde lid, van hetzelfde decreet wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“11° het Rijksarchief.”.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Veerle GEERINCKX
Maaïke DE RUDDER
Katja VERHEYEN